

CAPÍTULO 1

SON O POETA que cruzou o OCÉANO

FLORENCIO DELGADO GURRIARÁN

TEXTO DE LIDICIA COSTAS

ILUSTRACIÓNS DE BLANCA MILLÁN

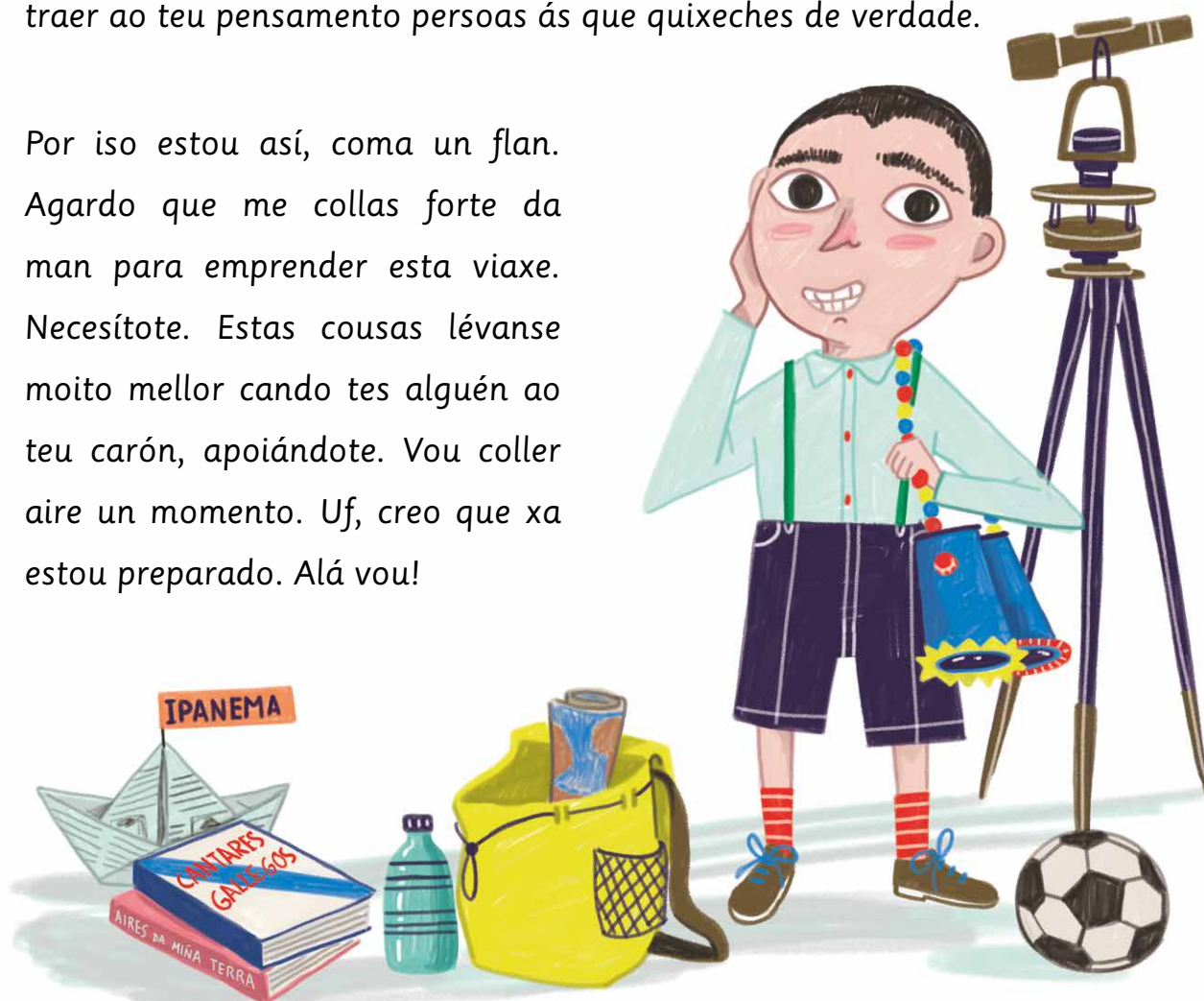

REAL ACADEMIA GALEGA

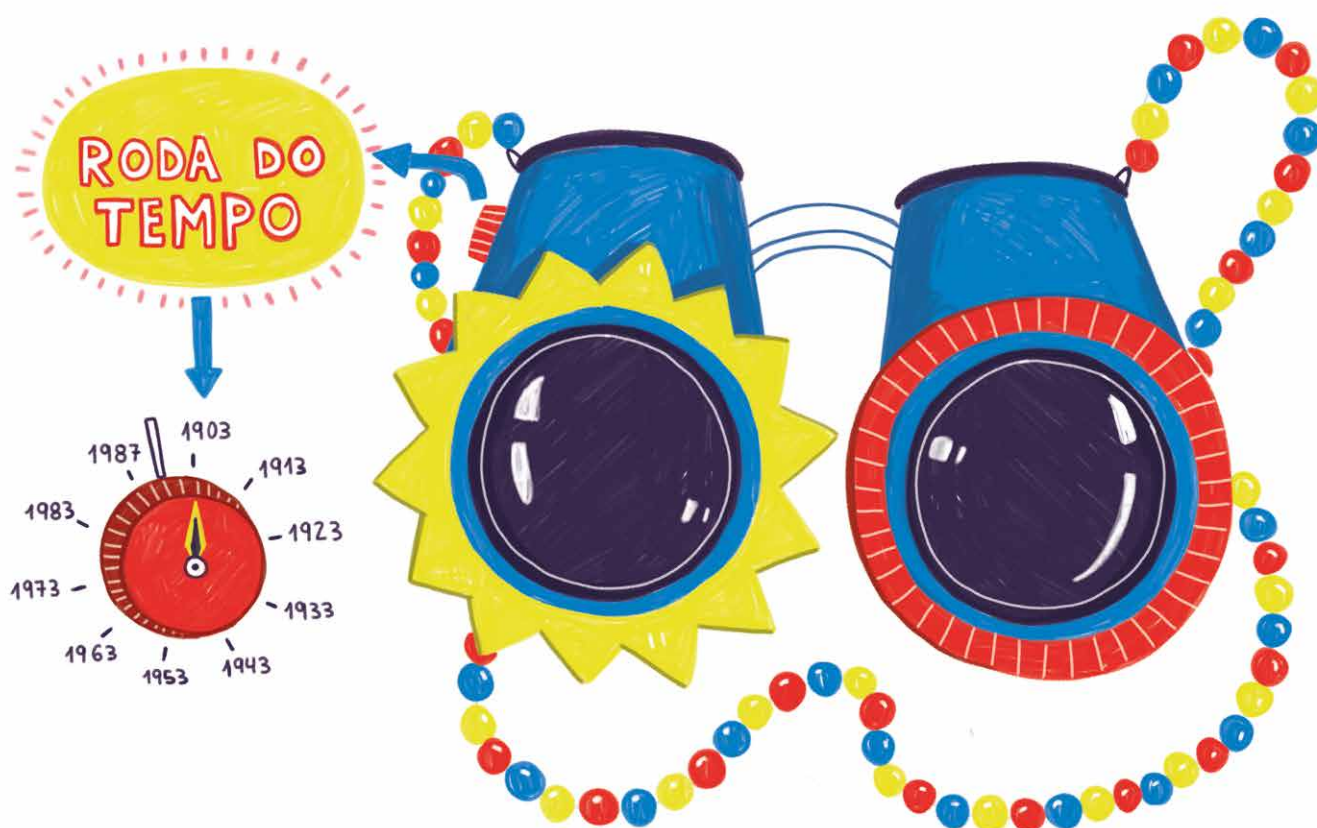
PROBANDO, PROBANDO...

Ola, estou aquí! Recíbesme? Parece que si! Antes de nada tes que saber algo importante: estou un pouco nervioso. Contratáronme para contarche a historia da miña vida. Ou máis ben, debería dicir que me invocaron, que é o que se fai coas persoas que están no outro lado, coma min. Ai, só de pensalo pónseme unha cousa na barriga e empezan a tremerme as pernas. «Boh, que parvada, non será a cousa para tanto», pensarás ti. Permíteme que che leve a contraria: si que o é. Résúltame difícilísimo. Coma montar nunha atracción na festa e non berrar cando empezas a descender a toda velocidade, cos pelos revoltos e os músculos da cara movéndose coma xelatina. Porque falar dunha vida supón lembrar cousas tristes. Tamén momentos moi felices e traer ao teu pensamento persoas ás que quixeches de verdade.

Por iso estou así, coma un flan. Agardo que me collas forte da man para emprender esta viaxe. Necesítote. Estas cousas lévanse moito mellor cando tes alguén ao teu carón, apoiándote. Vou coller aire un momento. Uf, creo que xa estou preparado. Alá vou!

Chámome Florencio Delgado Gurriarán. Puxéronse en contacto comigo para falarche da miña vida porque este ano son o autor escollido para celebrar o Día das Letras Galegas. É o 17 de maio, aínda que estou seguro de que iso xa o sabes. Tamén saberás que é un día moi importante en Galicia e que se organizan moitísimos actos arredor da figura escollida. É dicir: arredor de min. Este ano vou estar en canto sitio hai! Alégrame inmensamente, porque pasei a maior parte da miña vida fóra de Galicia e para min é emocionante que me lembren nunha terra tan querida. Pero xa falaremos diso máis adiante.

Agora vou empezar polo princiiiipio de todo. Para iso teño aquí uns prismáticos que funcionan de marabilla e dos que xamais me separo. Só teño que regulalos e lévanme alá onde eu quero. Veña, voulle dar á roda. Voemos ata o ano en que nacín: o 1903.

Vin a luz nunha aldea cun nome chulísimo: Córdomo. Pertence a Valdeorras, que é unha comarca de Ourense moi famosa polos seus viños. De feito, o viño e a natureza están moi presentes en toda a miña obra. Nese lugar hai un río precioso chamado Sil e unhas vides baixo as que fun moi feliz. A miña nai chamábase Consuelo e o meu pai, coma min: Florencio.

Agora que o penso, teño un dato que te vai deixar coa boca aberta. Consideras que é un exceso que haxa dous Florencios nunha mesma familia? Pois na miña houbo tres! Tiven outro irmán chamado Florencio que morreu de alí a pouco de nacer. Era un nome tan bonito que, cando cheguei eu, decidiron poñermo tamén a min. Agora isto soa un pouco raro, pero daquela era bastante común.

Crieime nunha familia onde sempre se falaba galego e que me deu unha boa formación académica. Naquel tempo iso non era nada habitual. En Valdeorras case toda a poboación dedicábase a traballar a terra, mais os meus pais pertencían a familias dunha boa posición: de comerciantes, do mundo da banca, propietarios de terras... Iso fíxonos a vida moito máis doada. Tiven profesores particulares que viñan á miña casa. E unha biblioteca enorme! Outras nenas e nenos de Córrego non gozaron desa oportunidade. Así foron os meus primeiros seis anos. A partir de entón, a miña vida consistiu en viaxar, viaxar e viaxar.

DE ACÁ PARA ALÁ

Imaxina que os teus pais te informan de que tes que deixar o lugar onde vives porque vos mudades. Vaia impresión, eh? Pois iso foi o que me pasou con só seis anos. Despedinme de Córghomo porque marchamos vivir a Ourense. Alí estivemos ata que fixen os dez. Para que non perdas a conta, lémbroche que estamos no ano 1913.

Nese momento trasladaron o meu pai a Palencia por motivos laborais, e máis adiante a Valladolid. Iso doeume un chisco. Pénsao, é difícil deixar atrás os lugares e as persoas que queres. Mais hai unha parte boa, e é que todos os veráns volvíamos a Córghomo. O verán é unha época moi especial. De seguro que tamén para ti. Eu soñaba durante todo o ano con ese momento. Morría por bañarme no río Sil e pasar esas semanas correndo polos carreiros da miña aldea cos meus amigos da infancia.

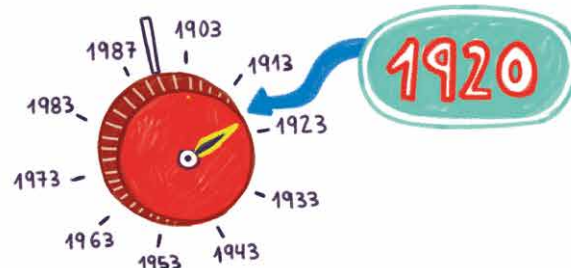

Outra cousa que me encantaba facer era ler. Toleaba, sobre todo, pola poesía. Neses veráns onde retornaba a Córrego descubrín poetas que, malia que son de hai moito tempo, seguro que che soan. Coma Rosalía de Castro, Curros Enríquez ou Eduardo Pondal. Eu mesmo empecei a escribir os meus primeiros poemas e a facer graffiti. Vale, igual dita así, a palabra «graffiti» lévate a unha idea equivocada. Non eran graffiti coma eses que se fan agora nos muros e nas paredes. Eu facíaos nos libros e nos cadernos e tiñan espírito galeguista. lembro pintar de cores frases coma «Galego Sempre» ou «Terra a nosa!» É que botaba tanto de menos Valdeorras que logo ese sentimento saíame así, en forma de graffiti. E de poemas, claro!

Escribín moitos poemas sobre a natureza desde que era un rapaz. Que época tan bonita a dos veráns na miña aldea e canto a estrañei cando estaba fóra.

Agarda, que lle vou dar outra vez á roda dos prismáticos para voar ata 1920. Volvo agora mesmo.

Xa estou! Nesa época tiña dezasete anos e estaba a piques de empezar a carreira de Dereito na Universidade de Valladolid. Para que vexas o importante que era para min o galego, vou poñer aquí unha frase que deixei escrita naquel momento:

«quizais como reacción do medio en que pasei a mellor parte da miña vida, nenez e primeira mocidade, sentíame diferente, distinto das boas xentes da vella Castela. Era algo así coma un Robinsón do galeguismo».

ACTIVIDADE

UI, AGORA QUE O PENSO... SABES O QUE SIGNIFICA SER UN ROBINSÓN? POIS VEÑA, SE NON O SABES, PREGÚNTALLE A UNHA PERSOA ADULTA E CON CARA DE LISTA QUE TEÑAS PRETO. NON CHO VOU DAR EU TODO FEITO!

Con 21 anos sufrín un golpe moi duro porque morreu mamá. Esa perda foi para min verdadeiramente dolorosa. De feito, acabo de poñerme triste neste preciso momento, lembrándoo. Non me gusta sentirme así. Vou falar doutra cousa para distraer a tristura, a ver se así consigo que marche.

Quero rematar de falar desta época con algo que creo que debes saber: se eu empecei a escribir en galego foi, en gran medida, grazas á poesía de Rosalía de Castro. Os meus primeiros poemas escribinos nun caderno que titulei «Parvadas de cando era cativo», e había textos coma este:

"Rigueiro da miña aldea
serpe de prata e cristal
que das vida c'as tuas augas
os prados e castañares."

ACTIVIDADE

EI, TI COÑECES ALGÚN POEMA DE ROSALÍA?
SE FAS UNHA PROCURA, SEGURO QUE ATOPAS
SEMELLANZAS ENTRE ESTES VERSOS E ALGÚN
DOS QUE ELA ESCRIBIU. PARA QUE VEXAS
QUE NON ESAXERO CANDO CHE DIGO QUE
FOI UNHA GRANDE INFLUENCIA PARA MIN.

Ao longo daqueles anos cheguei a pensar que non había no mundo máis galeguistas, que eu era o único. Iso fíxome sentir un pouco só. Ata que descubrín que estaba trabucado e que si había outras persoas coma min e tamén revistas, coma unha chamada A Nosa Terra, onde trataban eses temas que tanto me interesaban.

Pasar lonxe de Córghomo toda a miña mocidade foi difícil, mais tamén tivo cousas boas. Coñecín persoas e realidades diferentes á miña, fíxenme afeccionado ao cine e ao teatro... Ah! E deportista! Encantábame xogar ao fútbol, que con tanto falar de poesía case me esquezo diso. Bin, ban, bun! Canto me gustaba xutar o balón. E aquí remata a miña vida lonxe de Valdeorras porque no ano 1928, regresei. Xa intúes o que vou facer agora, verdade? Darlle á roda dos prismáticos para voar ata ese momento exacto. Vamos!

Un proxecto da

REAL
ACADEMIA
GALEGA

Co apoio da

Deputación
DA CORUÑA